

tilværelse" kan være det Samme som at anbefale Kongen at søge henimod Scandinavismen. Jeg vilde ganske vist finde, at det var Noget af det Allerskadeligste, om det kunde falde den danske Rigsdag ind i en Adresse til hans Majestæt i dette Dieblif at sige Noget, som fornuftigviis paa nogen Maade kunde udlægges saaledes. Men for mig er det uforstaaeligt, hvorledes noget Menneſte, som læser med god Viliie, og som kan Dansk, i Adressen kan finde et Raad til Hans Majestæt Kongen om at søge henimod en skandinavisk Politif. Naar den ærede Rigsdagsmand iøvrigt underkastede Begrebet Nationalitet en saadan Undersøgelse, at han endog saa maatte tye til de forskjellige Klædningsstykke af sin Garderobe for at finde en Definition paa dette Ord, saa skal jeg tillade mig at sige ham, at der er en Betragtning af Nationaliteten som af ethvert Begreb, der udvikler sig i historisk Tid og paa historisk Maade mellem levende Menneſter, som er Noget, der følger dem, og som er større end alle doctrinaire Opfattelser deraf til en given Tid, og det er Tidens egen. Det veed den ærede Rigsdagsmand meget godt, at som Tiden opfatter det, saaledes er „det Nationale“, og man skal ikke i vor Tid opfatte det alene ved at see hen til „de bedste Mænd“, der have levet og virket her i vort Land, saasom Reverdil, St. Germain eller Deber. Havde den ærede Rigsdagsmand levet paa deres Tid, kunde det maaskee have været muligt for ham at forelægge dem det Spørgsmaal, hvad der forstodes ved „national“, og de vilde da have sagt ham det, og det vilde have været gjældende for den Tid. Den ærede Rigsdagsmand gjorde dernæst en Indvending mod Adressen, som kunde synes at have Betydning. Han sagde nemlig, at en Adresse gav sig ud for at være et Udtryk for Thingets eenstemmige Mening; men var det saaledes, er det ganske vist, at man aldrig burde indgive Adresser, thi jeg troer ikke, at dette kan siges om nogen Adresse, ikke engang fra det engelske Parlament, og det ærede Medlem meente, at det engelske Folk var blandt de Folk, som indgav fornuftige Adresser, idet det lod dem blot være en Omstriben af Throntalen. Jeg har rigtignok aldrig vidst, at det fandt Sted andetsteds end der, og man

kan altsaa ikke sige „blandt de Folk“, men man kan sige „det Folk“. En Adresse vilde vistnok aldrig være kommen frem, dersom den skulde være et eenstemmigt Udtryk for Thingets Mening, men dette er heller ikke nødvendigt, men den skal komme tilstede som enhver anden Bøtering af Thinget om dets Opfattelse af en Sag og gaae derfra paa samme Maade, som et Lovforslag kommer fra Thinget. Det ærede Medlem vil dog ikke sige med Hensyn til et Lovforslag: Lad os lade være at affende det, thi der har været forskjellige Meninger om det; det giver sig ud for at være et Udtryk af Forsamlingens eenstemmige Mening, men det er det ikke. Nei! Adresser og Lovforslag give sig kun ud for at være Udtryk af Majoritetens Mening; man kan strue Mere ind deri, end der i Virkeligheden ligger deri, men det er et Spørgsmaal, om man er berettiget til at sige, at der ligger Mere deri; det troer jeg ikke, man er. Jeg skal hermed forlade dette ærede Medlem, thi den, der er imod enhver Adresse, maa naturligviis ogsaa være imod denne, og derfor skal jeg ikke dvæle længere ved ham.

Det ærede Medlem for Randers Amts 3die Valgkreds (Kampmann) kunde ikke see bort fra det Hensyn, som for mig — hvad jeg udtalte i mit første Foredrag — har været det væsentlig Bestemmende til at stemme for Adressen, nemlig at den er fremkommen. Jeg hittede før, at jeg ikke havde Lod eller Deel i den — jeg havde ikke engang Kundskab om, at den vilde fremkomme —, og hvis det havde staaet til mig, var den ikke kommen frem. Dette forudskifter jeg, at jeg ikke kan see bort fra denne Omstændighed, ikke laste det bagved mig, som jeg udtrykte mig, at den nu foreligger. Dette indrømmede ogsaa det ærede Medlem for Randers Amts 2den Valgkreds, thi han, der ikke er imod enhver Adresse, kunde indrømme, at det var et Moment af Betydning, at Adressen forelaa. Men hvori laa saa Hovedgrunden til, at han angreb Adressen? Den laa for mig ganske tydeligt deri, at han i et meget væsentligt Punkt har en anden Anskuelse end vi om, hvorledes vor Grundlov bør være; dette var mig saaklart som Noget. Naar han kom med sin Hovedindvending og sagde: Vi kunne dog ikke lade den lange Tid gaae spovløs forbi os og